CONCLUSIE VAN ADVOCAAT-GENERAAL
J. KOKOTT
van 29 juni 2023 [1]

Zaak C-311/22

Anklagemyndigheden
tegen
PO,
Moesgaard Meat 2012 A/S

[verzoek van de Højesteret (hoogste rechterlijke instantie, Denemarken) om een prejudiciële beslissing]

„Prejudiciële verwijzing – Richtlijn 2010/75/EU – Industriële emissies – Geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging – Vergunning – Exploitatie van slachthuizen – Productiecapaciteit – Geslacht dier – Productiecapaciteit per dag”

I. Inleiding

1. Hoe moet worden bepaald of een slachthuis een productiecapaciteit van 50 ton geslachte dieren per dag heeft, hetgeen een vergunning op grond van richtlijn 2010/75/EU [2] noodzakelijk maakt? Dit is wat met het onderhavige verzoek om een prejudiciële beslissing dient te worden verduidelijkt.

2. Het slachthuis waar het in deze zaak om gaat beschikte aanvankelijk niet over een dergelijke vergunning, zodat de betrokken onderneming en haar directeur thans strafrechtelijk worden vervolgd. In deze strafzaak bestaat onenigheid over de vraag hoe de capaciteit van het slachthuis moet worden bepaald.

3. Hierbij moet met name worden nagegaan of het gewicht van de geslachte dieren vóór dan wel na het uitslachten, dat wil zeggen met name na het uitbloeden en het verwijderen van de ingewanden, de nek en de kop, relevant is voor de drempelwaarde. Bovendien wordt gevraagd hoe de capaciteit *per dag* wordt bepaald en in hoeverre bij de bepaling van de capaciteit rekening kan worden gehouden met de werkelijke productie.

[1] Oorspronkelijke taal: Duits.

[2] Richtlijn van het Europees Parlement en de Raad van 24 november 2010 inzake industriële emissies (geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging) (PB 2010, L 334, blz. 17; hierna: „richtlijn inzake industriële emissies”).

II. Toepasselijke bepalingen

A. Unierecht

1. Richtlijn inzake industriële emissies

4. De richtlijn inzake industriële emissies is onder meer een herschikking van richtlijn 96/61/EG van de Raad van 24 september 1996 inzake geïntegreerde preventie en bestrijding van verontreiniging [3], die grotendeels identieke bepalingen bevatte met betrekking tot de vergunningsplicht voor slachthuizen.

5. Artikel 3, punt 3, van de richtlijn inzake industriële emissies definieert het begrip „installatie" als volgt:

„een vaste technische eenheid waarin een of meer van de in bijlage I of in deel 1 van bijlage VII vermelde activiteiten en processen alsmede andere op dezelfde locatie ten uitvoer gebrachte en daarmee rechtstreeks samenhangende activiteiten plaatsvinden die technisch in verband staan met de in die bijlagen vermelde activiteiten en die gevolgen kunnen hebben voor de emissies en de verontreiniging".

6. Artikel 4 van de richtlijn inzake industriële emissies voorziet in een vergunningsplicht:

„1. De lidstaten treffen de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat geen installatie […] wordt geëxploiteerd zonder een vergunning.

[…]"

7. Bijlage I van de richtlijn inzake industriële emissies wordt ingeleid als volgt:

„De hieronder genoemde drempelwaarden hebben in het algemeen betrekking op de productiecapaciteit of op het vermogen. […]"

8. Bijlage I, punt 6.4, onder a), van de richtlijn inzake industriële emissies definieert de onder deze richtlijn vallende exploitatie van slachthuizen als volgt:

„De exploitatie van slachthuizen met een productiecapaciteit van meer dan 50 t per dag geslachte dieren."

[3] PB 1996, L 257, blz. 26.

2. Specifieke voorschriften inzake de slachting

9. Aanvankelijk bevatte artikel 2, onder d), van richtlijn 64/433/EEG van de Raad van 26 juni 1964 inzake gezondheidsvraagstukken op het gebied van het intracommunautaire handelsverkeer in vers vlees[4], in de versie van richtlijn 91/497/EEG van de Raad van 29 juli 1991[5], de volgende definitie van het begrip „karkas"[6]:

„het uitgebloede gehele slachtdier dat is ontdaan van de ingewanden, waarvan de poten zijn afgesneden ter hoogte van het voorkniegewricht respectievelijk het spronggewricht, en waarvan de kop, de staart en de uier zijn verwijderd; voor runderen, schapen, geiten en eenhoevigen betreft het karkassen als hierboven bedoeld na het onthuiden. […]"

10. Deze regeling is door verordening (EG) nr. 853/2004[7] houdende vaststelling van specifieke hygiënevoorschriften voor levensmiddelen van dierlijke oorsprong vervangen.[8] Wat betreft de definitie van het begrip „karkas" vermeldt deze verordening dat hieronder wordt verstaan „het hele slachtdier na slachting en uitslachting" (bijlage I, punt 1.9).

11. Bijlage IV bij verordening (EU) nr. 1308/2013[9] bevat nauwkeurigere definities van het begrip „karkas":

„A. Schema van de Unie voor de indeling van karkassen van runderen die ten minste acht maanden oud zijn

I. Definities

De volgende definities zijn van toepassing:

1. ‚heel karkas': het hele geslachte dier na het uitbloeden, het verwijderen van de ingewanden en het villen;

[…]

IV. Aanbiedingsvorm

4 PB 1964, 121, blz. 2012. De richtlijn is op 31 december 2005 buiten werking getreden.

5 PB 1991, L 268, blz. 69.

6 [Voetnoot enkel relevant voor de Duitse taalversie].

7 Verordening van het Europees Parlement en de Raad van 29 april 2004 (PB 2004, L 139, blz. 55, met rectificatie in PB 2004, L 226, blz. 22). De wijzigingen van deze verordening met inbegrip van gedelegeerde verordening (EU) 2022/2258 (PB 2022, L 299, blz. 5) hebben de definitie van het begrip „geslacht dier" onverlet gelaten.

8 Dit kan evenwel enkel indirect worden afgeleid uit overweging 2 van richtlijn 2004/41/EG van het Europees Parlement en de Raad van 21 april 2004 houdende intrekking van bepaalde richtlijnen inzake levensmiddelenhygiëne en tot vaststelling van gezondheidsvoorschriften voor de productie en het in de handel brengen van bepaalde voor menselijke consumptie bestemde producten van dierlijke oorsprong, en tot wijziging van de richtlijnen 89/662/EEG en 92/118/EEG van de Raad en van beschikking 95/408/EG van de Raad (PB 2004, L 157, blz. 36), die in de Duitse taalversie ook nog volgnummer 34 draagt. Kennelijk is de publicatie van deze richtlijn in het Publicatieblad met ernstige tekortkomingen behept.

9 Verordening van het Europees Parlement en de Raad van 17 december 2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten en tot intrekking van de verordeningen (EEG) nr. 922/72, (EEG) nr. 234/79, (EG) nr. 1037/2001 en (EG) nr. 1234/2007 van de Raad (PB 2013, L 347, blz. 671).

Hele en halve karkassen worden aangeboden:

a) zonder kop en zonder poten; de kop moet van de romp zijn gescheiden ter hoogte van de bovenste halswervel (atlaswervel), de poten moeten zijn afgescheiden ter hoogte van de voorkniegewrichten, respectievelijk spronggewrichten;

b) zonder de organen in de borst- en buikholte, met of zonder nieren, het niervet en het slotvet;

c) zonder de geslachtsorganen met de bijbehorende spieren, zonder de uier en het uiervet.

[…]

B. Schema van de Unie voor de indeling van varkenskarkassen

I. Definitie

‚varkenskarkas': het geslachte dier, na verbloeding en verwijdering van de ingewanden, geheel of in twee helften verdeeld.

[…]

III. Aanbiedingsvorm

Karkassen worden aangeboden zonder tong, borstels, hoeven, geslachtsorganen, niervet, nieren en middenrif.

[…]

C. Indelingsschema van de Unie voor schapenkarkassen

I. Definitie

Voor ‚hele karkassen' en ‚halve karkassen' gelden de definities van punt A.I.

[…]

IV. Aanbiedingsvorm

Hele en halve karkassen worden aangeboden zonder kop (deze moet van de romp zijn gescheiden ter hoogte van de bovenste halswervel (atlaswervel)), poten (deze moeten zijn afgescheiden ter hoogte van de voorkniegewrichten of spronggewrichten), staart (deze moet zijn afgescheiden tussen de zesde en de zevende staartwervel), uier, geslachtsorganen, lever en hartslag. De nieren en het niervet zijn in het karkas begrepen."

B. Deens recht

12. Het Koninkrijk Denemarken heeft de richtlijn inzake industriële emissies in nationaal recht omgezet bij de lov om miljøbeskyttelse (milieubeschermingswet; in de huidige versie: besluit nr. 100 van 19 januari 2022; hierna: „Deense milieubeschermingswet"), en de bekendtgørelse om

godkendelse af listevirksomhed (besluit inzake vergunningen voor in de lijst opgenomen activiteiten; in de huidige versie: besluit nr. 2080 van 15 november 2021). Daarbij heeft het de drempelwaarde voor slachthuizen niet nader gepreciseerd.

13. In § 110, lid 2, van de Deense milieubeschermingswet, gelezen in samenhang met § 110, lid 1, punt 6, en deels § 110, lid 4, is bepaald dat een exploitant zonder vergunning kan worden veroordeeld tot een gevangenisstraf van maximaal twee jaar indien door de overtreding milieuschade is veroorzaakt.

14. In de bekendtgørelse om productionsafgift ved slagtning og eksport af svin (besluit betreffende de productieheffing voor de slacht en uitvoer van varkens; in de huidige versie: besluit nr. 2183 van 26 november 2021; hierna: „Deens besluit betreffende de productieheffing") wordt bepaald dat voor elk in Denemarken geproduceerd varken dat wordt geslacht en dat bij officiële controle onvoorwaardelijk wordt goedgekeurd voor menselijke consumptie, een heffing moet worden betaald. De heffingspercentages worden per varken vastgesteld op basis van afgeleverd slachtgewicht. Daaronder wordt verstaan het gewicht van een geslacht varken met kop en poten, maar zonder buikvet („flomme") en nog warm tijdens de slacht.

III. Feiten en prejudicieel verzoek

15. Moesgaard Meat 2012 A/S (hierna: „Moesgaard Meat") exploiteerde van 2014 tot en met 2016 een slachthuis zonder te beschikken over een vergunning krachtens de Deense milieubeschermingswet. De onderneming heeft die vergunning pas op 9 mei 2018 verkregen, nadat zij had voldaan aan bepaalde eisen van de milieuautoriteiten.

16. Om die reden werd Moesgaard Meat en haar directeur, PO, overtreding van de Deense milieubeschermingswet ten laste gelegd, doordat de onderneming in voormelde periode zonder milieuvergunning een slachthuis heeft geëxploiteerd waar per dag meer dan 50 ton geslachte dieren werd geproduceerd, waardoor gevaar voor milieuschade zou zijn ontstaan.

17. In deze strafzaak bestaat tussen partijen onenigheid over de vraag of het gewicht van de geslachte dieren wordt bepaald op basis van het gewicht van de te verwerken dieren, de „grondstof", of op basis van het eindproduct, dat wil zeggen het karkas zonder kop in bevroren (uitgebloede) staat. Ook zijn zij het er niet over eens of bij de berekening van de productie per dag alleen rekening moet worden gehouden met de slachtdagen als zodanig of ook met de dagen waarop andere werkzaamheden in verband met het slachten worden verricht. Ten slotte verschillen zij van mening over de vraag of bij de berekening van de capaciteit van een slachthuis het productievolume ervan doorslaggevend kan zijn, wanneer dit volume op grond van onrechtmatige maatregelen, in casu het gebruik van extra koelcontainers, hoger is dan de capaciteit van het slachthuis zonder deze onrechtmatige maatregelen.

18. Deze zaak is nu in derde aanleg aanhangig bij de Højesteret (hoogste rechterlijke instantie, Denemarken) die de volgende vragen voorlegt aan het Hof:

„1) Moet punt 6.4, onder a), van bijlage I bij [de richtlijn inzake industriële emissies] aldus worden uitgelegd dat onder het begrip ‚productie van geslachte dieren' ook het slachtproces valt, dat aanvangt wanneer het dier van stal wordt gehaald, wordt verdoofd en gedood en dat eindigt bij het uitsnijden van de grote standaardstukken, zodat het gewicht van het slachtdier moet worden berekend voordat de nek en de kop alsook de organen en de ingewanden van het

karkas zijn verwijderd, of ziet de ‚productie van geslachte dieren' op de productie van geslachte varkens nadat zowel de organen en de ingewanden als de nek en de kop zijn verwijderd en nadat ze zijn leeggebloed en gekoeld, zodat het gewicht van het geslachte dier pas op dat tijdstip moet worden berekend?

2) Moet punt 6.4, onder a), van bijlage I bij [de richtlijn inzake industriële emissies] aldus worden uitgelegd dat bij het bepalen van het aantal productiedagen die deel uitmaken van de capaciteit ‚per dag', alleen rekening moet worden gehouden met de dagen waarop het slachtvarken wordt verdoofd, gedood en onmiddellijk in stukken wordt gesneden, of aldus dat tevens rekening moet worden gehouden met de dagen waarop het uitslachten plaatsvindt, daaronder begrepen het gereed maken van het dier voor de slacht, de koeling van het geslachte dier en de verwijdering van de kop en de nek?

3) Moet punt 6.4, onder a), van bijlage I bij [de richtlijn inzake industriële emissies] aldus worden uitgelegd, dat de ‚capaciteit' van een slachthuis moet worden berekend als de maximale productie per dag binnen een termijn van 24 uur, rekening houdend met de door het slachthuis daadwerkelijk in acht genomen fysieke, technische of juridische beperkingen, maar dat de uitkomst van deze berekening niet lager mag zijn dan de gerealiseerde productie, of kan de ‚capaciteit' lager zijn dan de gerealiseerde productie, bijvoorbeeld indien de door het slachthuis gerealiseerde productie is bereikt in strijd met de fysieke, technische of juridische beperkingen op de productie waarvan bij de berekening van de ‚capaciteit' van het slachthuis is uitgegaan?"

19. PO en Moesgaard Meat gezamenlijk, het Koninkrijk Denemarken en de Europese Commissie hebben schriftelijke opmerkingen ingediend en zijn ter terechtzitting van 9 maart 2023 gehoord in hun pleidooien.

IV. Juridische beoordeling

20. Op het eerste gezicht mag het verbazing wekken dat het Hof in het kader van een strafprocedure wordt verzocht om bepalingen van een richtlijn uit te leggen. De verwijzende rechter beoogt evenwel niet om de verdachten rechtstreeks op basis van een richtlijn te bestraffen, maar wil de uitlegging van de richtlijn gebruiken om de omzettingsbepalingen van de Deense milieubeschermingswet die grotendeels overeenkomen met de richtlijn, in overeenstemming met de richtlijn uit te leggen. Of de verdachten strafbaar zijn, hangt namelijk af van de vraag of zij deze omzettingsbepalingen hebben geschonden.

21. Ingevolge artikel 4, lid 1, van de richtlijn inzake industriële emissies treffen de lidstaten de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat geen installatie zonder een vergunning wordt geëxploiteerd. Een „installatie" is, volgens artikel 3, punt 3, van deze richtlijn, een vaste technische eenheid waarin op dezelfde locatie een of meer van de in bijlage I vermelde activiteiten en processen plaatsvinden. Punt 6.4, onder a), van bijlage I vermeldt de exploitatie van slachthuizen met een productiecapaciteit van meer dan 50 ton per dag geslachte dieren.

22. De prejudiciële vragen strekken tot uitlegging van de begrippen die worden gebruikt om dit type installatie te beschrijven. Ik zal deze vragen in omgekeerde volgorde behandelen.

23. Met de derde vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of de capaciteit van een slachthuis lager kan zijn dan de feitelijke productie (zie A). De tweede vraag betreft het begrip „per dag" en de vaststelling van het aantal productiedagen (zie B). De eerste vraag betreft de uitlegging van het begrip „productie van geslachte dieren" en met name de vraag of het gewicht van het gedode dier bepalend is, dan wel dat van het uitgeslachte dier nadat bepaalde delen ervan zijn verwijderd (zie C).

A. Derde vraag – feitelijke productie

24. Met zijn derde vraag wenst de verwijzende rechter te vernemen of de capaciteit van een slachthuis moet worden bepaald aan de hand van de fysieke, technische of juridische beperkingen of aan de hand van de feitelijke productie.

25. Ingevolge artikel 4, lid 1, eerste volzin, van de richtlijn inzake industriële emissies treffen de lidstaten de nodige maatregelen om ervoor te zorgen dat geen installatie zonder een vergunning wordt geëxploiteerd. Bijgevolg moet reeds *vóór* de ingebruikneming van een installatie kunnen worden vastgesteld of zij onder deze bepaling valt.

26. Om dit te waarborgen moeten de lidstaten ervoor zorgen dat vóór de ingebruikneming van installaties wordt nagegaan of zij een vergunning moeten hebben. Of en hoe dit in het geval van het betrokken slachthuis is gebeurd, kon helaas niet worden achterhaald, ook niet nadat ter terechtzitting hiernaar werd gevraagd.

27. De later tijdens de exploitatie feitelijk gerealiseerde productie is in elk geval geen geschikt criterium om vooraf te bepalen of een installatie onder de vergunningsplicht valt. Deze informatie is naar haar aard pas veel later beschikbaar, dat wil zeggen na het tijdstip waarop moet worden besloten of een vergunning nodig is.

28. Bijgevolg moet de capaciteit van een installatie worden bepaald aan de hand van andere criteria. Aangezien het begrip „capaciteit" van een installatie verwijst naar het *maximale* productievolume ervan, moeten deze criteria worden gezocht in de fysieke, technische of juridische beperkingen die de installatie kenmerken [10], wat door alle deelnemers aan de procedure wordt erkend. De bedoelingen of de productiedoelstellingen van de exploitant van een installatie doen daarentegen niet ter zake, omdat anders het risico zou ontstaan dat de vergunningsplicht wordt omzeild door de werkelijke intenties of doelen onjuist voor te stellen.

29. Om de capaciteit van de installatie te bepalen, moet worden nagegaan welk installatieonderdeel of welke productiestap de capaciteit van de concreet te beoordelen installatie beperkt. [11] De productiestappen die in de andere delen van de installatie plaatsvinden, zijn namelijk noodzakelijkerwijs afhankelijk van deze stap. In deze andere delen kan niet meer worden geproduceerd, omdat de beperkende productiestap ofwel geen tussenproducten meer kan verwerken, ofwel geen tussenproducten meer levert voor verdere stappen. Zelfs indien in deze andere delen van de installatie nog capaciteit beschikbaar is, kan deze dus niet worden gebruikt.

[10] Zo ook de Europese Commissie, *Guidance on Interpretation and Determination of Capacity under the IPPC Directive* (versie 1, april 2007). Zie met betrekking tot de beperking van de theoretisch beschikbare capaciteit arrest van 16 december 2021, Apollo Tyres (Hungary) (C-575/20, EU:C:2021:1024, punten 41-45).

[11] Zie Europese Commissie, *Guidance on Interpretation and Determination of Capacity under the IPPC Directive*, deel 3 (versie 1, april 2007).

30. In het hoofdgeding bestaat onder andere onenigheid over de vraag of een productieniveau in aanmerking moet worden genomen dat alleen dankzij extra, onrechtmatig opgestelde, koelcontainers is bereikt.

31. Ik begrijp deze discussie aldus dat de koelcapaciteit de productie van het betrokken slachthuis beperkt en dus de totale capaciteit ervan. Met andere woorden, als de koelvoorzieningen vol zijn, kunnen er in het slachthuis geen dieren meer worden geslacht omdat het vlees dan bederft. Wanneer de koelvoorzieningen vol zijn, verhoogt de ongebruikte capaciteit voor het doden van dieren dus niet de capaciteit van het slachthuis als geheel.

32. Wordt de koelcapaciteit vervolgens verhoogd door de opstelling van extra koelcontainers, dan vormt dit een wijziging van de installatie. Is voor de installatie reeds een vergunning verleend krachtens de richtlijn inzake industriële emissies, dan moet de exploitant krachtens artikel 20, lid 1, van de richtlijn inzake industriële emissies worden verplicht deze wijziging aan de bevoegde autoriteit te melden.

33. Wordt de drempelwaarde voor een vergunningsplicht pas door deze extra koelcontainers overschreden, en beschikt de installatie om die reden dus nog niet over een vergunning krachtens de richtlijn inzake industriële emissies, dan mag de installatie pas met de nieuwe koelcontainers worden geëxploiteerd nadat een dergelijke vergunning overeenkomstig artikel 4 is verleend. De exploitant moet dus worden verplicht een vergunningsaanvraag in te dienen en de vergunning af te wachten alvorens de koelcontainers in gebruik te nemen.

34. Soortgelijke overwegingen moeten ook gelden wanneer andere fysieke, technische of juridische beperkingen worden weggenomen of verminderd. De capaciteit van een installatie kan bijvoorbeeld reeds worden verhoogd door de wettelijke beperkingen op de dagelijkse werktijd op te heffen. Ook dan zou een vergunning moeten worden aangevraagd voordat de drempelwaarde voor het eerst wordt overschreden. Hierbij zou het evenwel onevenredig zijn te eisen dat de activiteiten voor de tijd tot de eventuele verlening van de vergunning worden gestaakt, zolang de extra beschikbare arbeidstijd (nog) niet wordt gebruikt.

35. Ondanks het grote belang van de fysieke, technische of juridische beperkingen die kenmerkend zijn voor de installatie, kan evenwel aan een overschrijding van de veronderstelde capaciteit bij daadwerkelijk gebruik niet worden voorbijgegaan. Een dergelijke overschrijding is integendeel een sterke aanwijzing dat de beoordeling van de capaciteit van de installatie op onjuiste veronderstellingen was gebaseerd.

36. In het geval van een installatie waarvoor geen vergunning is verleend overeenkomstig de richtlijn inzake industriële emissies, volgt uit de overschrijding van de toepasselijke drempelwaarde bij de werkelijke productie derhalve dat voor deze installatie wellicht toch een vergunning nodig is.

37. In een dergelijk geval moet op de exploitant van de installatie de verplichting rusten om de bevoegde autoriteit die het besluit aangaande de vergunning moet nemen, onverwijld op de hoogte te brengen. Deze moet de capaciteit van de installatie bepalen op basis van de nieuwe informatie en alle andere omstandigheden van het individuele geval. Indien blijkt dat de capaciteit inderdaad ten onrechte te laag was vastgesteld, dan moet de exploitant tenminste een vergunningsaanvraag indienen. Mogelijkerwijs kan het ook nodig zijn de activiteiten te staken

totdat een vergunning is verleend, of tenminste een wettelijke beperking van de bruikbare capaciteit vast te stellen. Heeft de exploitant aan deze fout bijgedragen, dan moeten zelfs passende sancties worden overwogen.

38. Het is echter ook denkbaar dat de overschrijding van de drempelwaarde een eenmalige, uitzonderlijke gebeurtenis is die zich normaal gesproken niet nog een keer voor zal doen. Hieraan moet met name worden gedacht, wanneer dit productievolume gebaseerd is op de overschrijding van juridische beperkingen of technische capaciteitsgrenzen van bepaalde delen van de installatie die andere nadelen met zich brengen, zoals overmatige slijtage van het materieel of een lagere productiekwaliteit. In dergelijke gevallen mag de bevoegde autoriteit ervan afzien om uit het bij wijze van uitzondering verhoogde werkelijke productievolume een grotere capaciteit van de installatie en dus de noodzaak van een vergunning af te leiden.

39. De derde vraag moet bijgevolg aldus worden beantwoord dat in het kader van de toepassing van punt 6.4, onder a), van bijlage I bij de richtlijn inzake industriële emissies de capaciteit van een installatie moet worden bepaald in het licht van de fysieke, technische of juridische beperkingen die deze installatie kenmerken. Indien de feitelijke productie van een installatie waarvoor aanvankelijk geen vergunning is verleend, vervolgens de veronderstelde capaciteit en de toepasselijke drempelwaarde overschrijdt, dan moet op de exploitant de verplichting rusten om de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor de vergunning, daarvan onverwijld in kennis te stellen en moet deze laatste de nodige verdere maatregelen treffen.

B. Tweede vraag – Capaciteit per dag

40. De tweede vraag betreft de bepaling van de capaciteit *per dag* van een installatie.

41. Deze vraag moet worden bezien tegen de achtergrond van de omstandigheid dat volgens het verzoek om een prejudiciële beslissing het slachtproces bij Moesgaard Meat over in totaal drie dagen is gespreid. Op de eerste dag worden de dieren aangeleverd en gereedgemaakt; op de tweede dag worden zij gedood en opgehangen in een koelruimte en op de derde dag worden de kop en de nek verwijderd en worden de geslachte dieren gereedgemaakt voor de distributie. Het doden van de dieren vindt hierbij alleen op doordeweekse dagen plaats, maar op zondag worden al dieren aangeleverd voor het doden op maandag en op vrijdag gedode dieren worden op zaterdag verder verwerkt. Daarom moet, volgens Moesgaard Meat, om de capaciteit per dag te bepalen de wekelijkse productie door zeven dagen worden gedeeld. Het Koninkrijk Denemarken daarentegen vindt dat alleen rekening moet worden gehouden met de dagen waarop de dieren daadwerkelijk worden gedood.

42. Uit dit meningsverschil blijkt opnieuw de onjuiste veronderstelling dat de capaciteit van een installatie die tot de vergunningsplicht leidt, rechtstreeks op basis van de feitelijke productie kan worden bepaald.

43. Voor het besluit aangaande een vergunningsplicht moet – zoals gezegd[12] – de productiecapaciteit echter vooraf worden bepaald op basis van de kenmerken van de installatie en de afzonderlijke onderdelen daarvan. Hierbij moet in beginsel de maximumcapaciteit van de

[12] Zie punt 28 van deze conclusie.

installatie als geheel worden bepaald, rekening houdend met de fysieke, technische of juridische beperkingen van elk afzonderlijk onderdeel van de installatie. Bepalend voor de capaciteit is welk deel van de installatie of welke productiestap de capaciteit van de gehele installatie beperkt. [13]

44. Daarbij is niet van belang, of met deze stap (of op deze dag) het te vervaardigen eindproduct reeds wordt geproduceerd. Veeleer moet worden bepaald welke hoeveelheid van het eindproduct kan worden geproduceerd uit het tussenproduct van de beslissende productiestap. Want dit volume is – zoals gezegd – bepalend voor het productievolume van de installatie in haar geheel.

45. Indien de veronderstelling juist is dat de koelcapaciteit van het betrokken slachthuis het productievolume beperkt, moet dus eerst worden nagegaan hoeveel gedode dieren per dag in de koelinstallaties kunnen worden binnengebracht en vervolgens welke hoeveelheid geslachte dieren hieruit kan worden gewonnen.

46. Om de maximumcapaciteit te bepalen moet worden uitgegaan van een dagelijkse non-stopexploitatie, dat wil zeggen gedurende 24 uur per etmaal, voor zover geen van de genoemde beperkingen zich voordoen. [14] Wanneer bij de bepaling aan de hand van deze beperkingen blijkt dat een 24-uursexploitatie niet mogelijk is, bijvoorbeeld wegens wettelijke beperkingen of wegens noodzakelijke onderhoudswerkzaamheden, moet daarmee noodzakelijkerwijs rekening worden gehouden bij de bepaling van de capaciteit per dag.

47. Voor de bepaling van de capaciteit per dag is daarentegen niet relevant dat op *bepaalde* dagen geen of slechts een beperkte exploitatie mogelijk is wegens de bovengenoemde beperkingen, bijvoorbeeld wegens een exploitatieverbod op zon- en/of feestdagen. In bijlage I, punt 6.4, onder a), van de richtlijn inzake industriële emissies is namelijk een drempelwaarde *per dag* vastgelegd. Zouden capaciteitsschommelingen in aanmerking moeten worden genomen, dan zou de regeling betrekking hebben op de capaciteit over langere perioden. Daarom moet worden uitgegaan van de maximale capaciteit op de dagen waarop de capaciteit ook kan worden gebruikt, dus juist niet van gemiddelde waarden over meerdere dagen.

48. Dit resultaat vindt tevens steun in de in artikel 1, lid 1, en de tweede overweging van de richtlijn inzake industriële emissies genoemde doelstelling om verontreiniging te voorkomen of althans te verminderen. [15] In dat verband zijn weliswaar ook de blijvende gevolgen voor het milieu van een installatie van belang, maar de installatie moet vooral zodanig zijn ontworpen dat de bijzonder ernstige gevolgen voor het milieu die zich tijdens productiepieken voordoen, worden voorkomen of althans verminderd. Anders valt te vrezen dat de installatie bij bijzonder intensieve productie onevenredig veel verontreiniging veroorzaakt. [16]

49. Zou een installatie enkel ontworpen zijn om de gevolgen voor het milieu bij gemiddelde productie in te dammen, dan zouden de systemen ter voorkoming of vermindering van verontreiniging namelijk bij bijzonder intensieve productie overbelast raken. In het geval van een slachthuis zou bijvoorbeeld te vrezen zijn dat een deel van het afvalwater niet meer kan worden behandeld of dat er sprake is van afval dat niet op de juiste wijze wordt opgeslagen.

[13] Zie punt 29 van deze conclusie.

[14] Zo ook Europese Commissie, *Guidance on Interpretation and Determination of Capacity under the IPPC Directive*, deel 2 (versie 1, april 2007).

[15] Zie arresten van 22 januari 2009, Association nationale pour la protection des eaux et rivières en Association OABA (C-473/07, EU:C:2009:30, punt 25), en 15 december 2011, Møller (C-585/10, EU:C:2011:847, punt 29).

[16] Zie mijn conclusie in de zaak Craeynest e.a. (C-723/17, EU:C:2019:168, punten 84 en 85), en arrest van 26 juni 2019 in die zaak (EU:C:2019:533, punt 67).

50. De vraag hoe de exploitatie feitelijk is geregeld, kan daarentegen slechts relevant zijn voor zover deze beperkingen daarin tot uitdrukking komen. Wanneer bijvoorbeeld de installatie wegens wettelijke beperkingen slechts gedurende een deel van de dag kan worden geëxploiteerd, dan komt deze beperking noodzakelijkerwijs tot uiting in de feitelijke regeling van de arbeidstijd. Het productievolume dat gedurende deze tijd haalbaar is, komt overeen met de capaciteit van de installatie.

51. Wordt de exploitatie evenwel – los van de fysieke, technische of juridische beperkingen – zodanig geregeld dat de feitelijk beschikbare capaciteit niet volledig wordt benut, dan laat dit de capaciteit van de installatie die tot een vergunningsplicht leidt onverlet. Aangezien de capaciteit van de installatie het maximale productievolume uitmaakt, kan zij met name niet afhangen van zuiver economisch gemotiveerde productiebeperkingen.

52. Bijgevolg moet op de tweede vraag worden geantwoord dat de capaciteit per dag van een installatie in de zin van punt 6.4, onder a), van bijlage I bij de richtlijn inzake industriële emissies moet worden bepaald op basis van de maximale productie die binnen 24 uur kan worden gehaald, rekening houdend met de fysieke, technische of juridische beperkingen van alle onderdelen van de installatie.

C. Eerste vraag – begrip „geslachte dieren”

53. De eerste vraag moet verduidelijken wat dient te worden verstaan onder „geslachte dieren”, waarvan het gewicht in aanmerking moet worden genomen bij de berekening van de productiecapaciteit van een slachthuis. De verwijzende rechter wenst te vernemen of het gaat om het gewicht van de dieren onmiddellijk na het doden, dat praktisch hetzelfde is als het levend gewicht, of om het gewicht na verdere bewerkingsstappen, namelijk het verwijderen van de organen en ingewanden, het afsnijden van de nek en de kop, en het leegbloeden en invriezen van het geslachte dier.

54. In de praktijk kan dit onderscheid van grote invloed zijn op de vraag of de drempelwaarde voor een vergunningsplicht krachtens de richtlijn inzake industriële emissies wordt bereikt. In Denemarken verminderen de verwerkingsstappen na het doden het gewicht met ongeveer 45 % voor runderen en 33 % voor varkens. [17]

55. Zoals alle deelnemers aan de procedure erkennen, kan deze vraag niet op basis van het Deense besluit betreffende de productieheffing worden beantwoord. Voor de toepassing van de richtlijn inzake industriële emissies moet de capaciteit van slachthuizen worden bepaald op basis van Unierechtelijke begrippen, die autonoom moeten worden uitgelegd. [18] Het valt echter niet uit te sluiten dat het in het kader van deze heffing aangegeven productievolume het mogelijk maakt de daadwerkelijke hoeveelheid geslachte dieren te schatten.

56. Volgens de zuiver woordelijke betekenis ervan zou het begrip „productie van geslachte dieren” in bijlage I, punt 6.4, onder a), van de richtlijn inzake industriële emissies in die zin kunnen worden opgevat dat het ziet op dieren onmiddellijk na het doden ervan. In een aantal taalversies

[17] Europese Commissie, *Reference Document on Best Available Techniques in the Slaughterhouses and Animal By-products Industries* (mei 2005), tabel 1.3 (blz. 6).

[18] Arresten van 19 september 2000, Linster (C-287/98, EU:C:2000:468, punt 43); 9 september 2003, Monsanto Agricoltura Italia e.a. (C-236/01, EU:C:2003:431, punt 72), en 7 september 2022, Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (Aard van het verblijfsrecht krachtens artikel 20 VWEU) (C-624/20, EU:C:2022:639, punt 19).

wordt een begrip gebruikt dat oorspronkelijk verwijst naar een dood dier.[19] Echter ook het Duitse begrip *Schlachtkörper* wordt gevormd uit de woorden *schlachten* en *Körper* en duidt dus op een geslacht, dat wil zeggen gedood dier. Het begrip „productie" zou in deze opvatting moeten worden gelijkgesteld met doden.

57. Evenwel mag niet voorbij worden gegaan aan het feitelijke begrip van de gebruikte begrippen in de betrokken economische sector, in dit geval het slachten van landbouwhuisdieren. Dit volgt reeds uit het feit dat het betrokken begrip bepalend is voor de capaciteit van slachthuizen. In sommige taalversies volgt de link met het slachten zelfs reeds uit het begrip voor het resultaat van de productie. Dit geldt bijvoorbeeld voor het Spaanse begrip *canal*[20], het Deense begrip *slagtekrop*[21], het Duitse begrip *Schlachtkörper*, het Nederlandse begrip *geslachte dieren*, of het Zweedse begrip *slaktvikt* (slachtgewicht).

58. Wat betreft de vraag hoe de in de betrokken economische sector gebruikte begrippen moeten worden opgevat, zijn de betrokken Unierechtelijke regelingen illustratief. Daar worden de in de meeste taalversies van bijlage I, punt 6.4, onder a), van de richtlijn inzake industriële emissies gebruikte begrippen uitdrukkelijk aldus gedefinieerd, dat na het doden verdere bewerkingsstappen plaatsvinden die het gewicht verminderen.

59. De definitie van artikel 2, onder d), van richtlijn 64/433 in de versie van richtlijn 91/497 omvat het gehele slachtdier dat uitgebloed is, van de ingewanden ontdaan is, waarvan de poten zijn afgesneden ter hoogte van het voorkniegewricht respectievelijk het spronggewricht, en waarvan de kop, de staart en de uier zijn verwijderd en, voor runderen, schapen, geiten en eenhoevigen, na het onthuiden.

60. Ingevolge de thans geldende regeling in bijlage I, punt 1.9., van verordening nr. 853/2004 moet onder „karkas" het hele slachtdier na slachting en uitslachting worden verstaan. Welke delen van het dier bij de uitslachting worden verwijderd, blijkt evenwel niet ondubbelzinnig uit deze regeling.

61. In dit verband is verordening nr. 1308/2013 nuttiger. Volgens deze verordening is het karkas voor runderen en schapen het hele geslachte dier na het uitbloeden, het verwijderen van de ingewanden en het villen en voor varkenskarkassen het geslachte dier, na verbloeding en verwijdering van de ingewanden, geheel of in twee helften verdeeld. Uit de voorschriften inzake de aanbiedingsvorm van karkassen volgt dat bij runderen en schapen de kop en de poten, de ingewanden en de geslachtsorganen moeten worden verwijderd en bij varkens de tong, de borstels, de hoeven, de geslachtsorganen, het niervet, de nieren en het middenrif.

62. In dit verband moeten twee zaken worden benadrukt.

[19] Zo bijvoorbeeld het Engelse begrip *carcase*, het Franse begrip *carcasse* of het Bulgaarse begrip *mpyn*. Overeenkomstige begrippen worden ook gebruikt in de authentieke Engelse, Franse en ook in de Russische (*myш*) taalversie van bijlage I, nr. 19, derde streepje, onder a), van het Verdrag van Aarhus betreffende toegang tot informatie, inspraak bij besluitvorming en toegang tot de rechter inzake milieuaangelegenheden van 1998 (PB 2005, L 124, blz. 4), aangenomen bij besluit 2005/370/EG van de Raad van 17 februari 2005 (PB 2005, L 124, blz. 1), die door de richtlijn industriële emissies werd omgezet.

[20] Reeds in de Diccionario de la Academia Española van 1826 was als definitie van het begrip *canal* onder andere de omschrijving *Res muerta y abierta despues de sacadas las tripas* (Dood vee, geopend nadat de ingewanden zijn verwijderd) te vinden.

[21] [Voetnoot enkel relevant voor de Duitse taalversie].

63. Ten eerste was ten tijde van de vaststelling van de oorspronkelijke regels inzake de milieuvergunning voor slachthuizen in richtlijn 96/61 de definitie in richtlijn 64/433, in de versie van richtlijn 91/497, van kracht. Derhalve kan worden aangenomen dat zij bepalend is geweest voor de opvatting van het begrip in het wetgevingsproces.

64. Ten tweede blijkt uit de ontstaansgeschiedenis van de Duitse taalversie van de voorschriften inzake de vergunningsplicht in de richtlijn inzake industriële emissies de betekenis van de in de slachtvoorschriften gebruikte begrippen. In de richtlijn 96/61 werd namelijk, evenals in richtlijn 64/433 in de versie van richtlijn 91/497, niet het begrip „geslacht dier" maar het begrip „kadaver" gebruikt. Pas in de thans geldende richtlijn inzake industriële emissies is dit begrip vervangen door het begrip „geslacht dier" dat ook in de recentere voorschriften inzake de slachting wordt gebruikt.

65. Bovendien zijn de definities van de voorschriften inzake de slachting ook in overeenstemming met de inleiding van bijlage I bij de richtlijn inzake industriële emissies, waarop de Commissie met nadruk heeft gewezen, volgens welke de drempelwaarden van de bijlage betrekking hebben op de productiecapaciteit in het algemeen, dat wil zeggen op het volume van het geproduceerde product. Hoewel dit niet voor alle soorten installaties geldt, verwijst althans de drempelwaarde voor slachthuizen gelet op de bewoordingen ervan naar de productie.

66. Volgens de beschikbare informatie gaat de betrokken economische sector dan ook ervan uit dat onder geslachte dieren de verwerkte karkassen na verwijdering van een behoorlijk aantal delen moeten worden verstaan. Dit blijkt uit de door de autoriteiten van België (Vlaanderen), het Verenigd Koninkrijk en Duitsland verstrekte informatie die in het verzoek om een prejudiciële beslissing is opgenomen. Maar bovenal bevatten de richtsnoeren inzake de beste beschikbare technieken voor slachthuizen, die nog op grond van artikel 16, lid 2, van richtlijn 96/61 door de Commissie zijn opgesteld, een tabel waaruit blijkt dat het gewicht van het geslachte dier (*carcase weight*) in veel lidstaten duidelijk lager is dan het gewicht van het levende dier (*live weight*).[22]

67. De inachtneming van dit gewettigd vertrouwen van de praktijk bij de uitlegging van bijlage I, punt 6.4, onder a), van de richtlijn inzake industriële emissies waarborgt bovendien de voorzienbaarheid en de nauwkeurigheid van strafbepalingen[23] die, zoals in het hoofdgeding, met de vergunningsplicht samenhangen.

68. Onder het begrip „geslacht dier" moet dus het geslachte dier na de uitslachting, dat wil zeggen na verdere verwerkingsstappen worden verstaan.

69. De definities van de regelingen inzake het slachten komen echter alleen overeen wat betreft het verwijderen van de ingewanden en het uitbloeden van de gedode dieren. De thans geldende regelingen van bijlage IV bij verordening nr. 1308/2013 verschillen daarentegen met name wat betreft de huid en de kop. Bij runderen en schapen is verwijdering van de kop en villen voorgeschreven, bij varkens evenwel niet. De definitie van richtlijn 64/433 in de versie van richtlijn 91/497 maakte daarentegen nog geen onderscheid tussen deze soorten.

70. Aangenomen mag worden dat de thans – en tijdens de in de nationale procedure aan de orde zijnde periode – geldende voorschriften van bijlage IV bij verordening nr. 1308/2013 het begrip in de betrokken economische sector een evolutief karakter hebben meegegeven of op zijn minst de ontwikkeling ervan hebben beïnvloed. Daarom moet het begrip „geslacht dier" in de zin van

[22] Europese Commissie, *Reference Document on Best Available Techniques in the Slaughterhouses and Animal By-products Industries* (mei 2005), tabel 1.3 (blz. 6 en 7).

[23] Zie arrest van 5 december 2017, M.A.S. en M.B. (C-42/17, EU:C:2017:936, punten 51-56 en aldaar aangehaalde rechtspraak).

punt 6.4, onder a), van bijlage I bij de richtlijn inzake industriële emissies overeenkomstig de definities van het begrip „karkas" en de voorschriften inzake de aanbiedingsvorm in bijlage IV bij verordening nr. 1308/2013 worden uitgelegd.

71. Daarentegen kan de inaanmerkingneming van het levend gewicht niet worden gebaseerd op het feit dat er taalversies zijn waarin de richtlijn inzake industriële emissies andere begrippen gebruikt dan de voorschriften inzake de slachting. Dit gold reeds voor de Nederlandse [24] en de Zweedse [25] taalversie van de oorspronkelijke richtlijn 96/61 en thans ook voor de Bulgaarse [26], de Tsjechische [27], de Hongaarse [28], de Sloveense [29] en de Slowaakse [30] taalversie.

72. Het is juist dat deze afwijkende taalversies in beginsel een ruimere uitlegging toelaten, waardoor een groter belang toekomt aan met name de systematische samenhang en de doelstelling van de regeling. [31]

73. De systematische samenhang, in het bijzonder het feit dat wordt uitgegaan van de productie en de samenhang met de opvatting in de economische sector van het slachten, pleit er evenwel juist voor de capaciteit te bepalen op basis van het gewicht van het dier dat is gedood en verder is verwerkt.

74. Deze systematische samenhang komt niet op losse schroeven te staan door het feit dat de doelstellingen van de richtlijn inzake industriële emissies, namelijk het voorkomen en verminderen van verontreiniging, er veeleer voor pleiten om uit te gaan van het levend gewicht van het geslachte dier.

75. Het is juist dat het doel van de richtlijn ruim is omschreven, wat dus in de weg staat aan een enge uitlegging. [32] Bovendien bestaat er een sterkere correlatie tussen de gevolgen voor het milieu van het slachtproces en het levend gewicht dan met het gewicht van het uiteindelijke product. Het zijn immers juist de van het geslachte dier verwijderde delen die mogelijk niet gewenst zijn en dus afval worden. De definities van de voorschriften inzake de slachting houden uiteraard geen rekening met deze mogelijke gevolgen voor het milieu, omdat zij niet bedoeld zijn om het milieu te beschermen maar om de hygiëne van de slachthuizen en de marktordening te waarborgen. [33]

76. Dit staat evenwel niet eraan in de weg dat de wetgever bij de vaststelling van de drempelwaarde voor een vergunningsplicht ook rekening heeft gehouden met het feit dat het uitslachten van het dier een bepaalde hoeveelheid delen ervan oplevert die wordt verwijderd en

[24] „Geslachte dieren" in plaats van „karkas" in de voorschriften inzake de slachting. Het begrip „karkas" wordt evenwel in de Nederlandse taalversie van bijlage I, nr. 6.5, bij de richtlijn inzake industriële emissies met betrekking tot destructie-installaties gebruikt.

[25] *Slaktvikt* (slachtgewicht) in plaats van *slaktkropp* (geslacht dier) in de voorschriften inzake de slachting.

[26] *трупно месо* (vlees van kadavers) in plaats van *Кланичен труп* (geslachte kadavers) in de voorschriften inzake de slachting.

[27] *Kapacita porážky* (slachtcapaciteit) in plaats van *jatečně upraveným tělem* (geslachte dieren) in de voorschriften inzake de slachting.

[28] *Vágóhidak tevékenysége* (activiteiten van slachthuizen) in plaats van *hasított test* (versneden dier) in de voorschriften inzake de slachting.

[29] *Zmogljivostjo zakola* (slachtcapaciteit) in plaats van *Trup* (kadavers) in de voorschriften inzake de slachting.

[30] *Kapacita spracovania zabitých zvierat* (capaciteit voor de verwerking van geslachte dieren) in plaats van *jatočné telo* (geslachte dieren) in de voorschriften inzake de slachting.

[31] Arresten van 27 oktober 1977, Bouchereau (30/77, EU:C:1977:172, punten 13 en 14); 26 januari 2021, Hessischer Rundfunk (C-422/19 en C-423/19, EU:C:2021:63, punt 65), en 17 januari 2023, Spanje/Commissie (C-632/20 P, EU:C:2023:28, punten 40-42).

[32] Arresten van 22 januari 2009, Association nationale pour la protection des eaux et rivières en Association OABA (C-473/07, EU:C:2009:30, punt 27), en 15 december 2011, Møller (C-585/10, EU:C:2011:847, punt 31).

[33] Zie arrest van 15 december 2011, Møller (C-585/10, EU:C:2011:847, punt 37).

niet bijdraagt aan het gewicht van het geslachte dier. Deze hoeveelheid en de daarmee samenhangende gevolgen voor het milieu kunnen namelijk op basis van empirische waarden worden geschat en in dit opzicht van invloed zijn op de vaststelling van de drempelwaarde.

77. Zoals de Commissie bovendien uiteenzet, belet deze uitlegging van het begrip „geslacht dier" de lidstaten niet om bij de omzetting van de richtlijn inzake industriële emissies de vergunningsplicht uit te breiden door de drempel te baseren op het levend gewicht van de slachtdieren [34] of door een lagere drempel vast te stellen. Dit zouden namelijk verdergaande beschermingsmaatregelen vormen, zoals toegestaan op grond van artikel 193 VWEU. Moesgaard Meat merkt evenwel op dat Denemarken dergelijke strengere regels niet heeft vastgesteld.

78. De eerste vraag moet bijgevolg aldus worden beantwoord dat het begrip „geslacht dier" in de zin van punt 6.4, onder a), van bijlage I bij de richtlijn inzake industriële emissies moet worden uitgelegd overeenkomstig de definities van het begrip „karkas" en de voorschriften inzake de aanbiedingsvorm in bijlage IV bij verordening nr. 1308/2013.

V. Conclusie

79. Ik geef het Hof derhalve in overweging de prejudiciële vragen te beantwoorden als volgt:

„1) In het kader van de toepassing van punt 6.4, onder a), van bijlage I bij richtlijn 2010/75/EU inzake industriële emissies moet de capaciteit van een installatie worden bepaald in het licht van de fysieke, technische of juridische beperkingen die deze installatie kenmerken. Indien de feitelijke productie van een installatie waarvoor aanvankelijk geen vergunning is verleend, vervolgens de veronderstelde capaciteit en de toepasselijke drempelwaarde overschrijdt, dan moet op de exploitant de verplichting rusten om de bevoegde autoriteit die verantwoordelijk is voor de vergunning, daarvan onverwijld in kennis te stellen en moet deze laatste de nodige verdere maatregelen treffen.

2) De capaciteit per dag van een installatie in de zin van punt 6.4, onder a), van bijlage I bij richtlijn 2010/75 moet worden bepaald op basis van de maximale productie die binnen 24 uur kan worden gehaald, rekening houdend met de fysieke, technische of juridische beperkingen van alle onderdelen van de installatie.

3) Het begrip ‚geslacht dier' in de zin van punt 6.4, onder a), van bijlage I bij de richtlijn inzake industriële emissies moet worden uitgelegd overeenkomstig de definities van het begrip ‚karkas' en de voorschriften inzake de aanbiedingsvorm in bijlage IV bij verordening (EU) nr. 1308/2013 tot vaststelling van een gemeenschappelijke ordening van de markten voor landbouwproducten."

[34] Duitsland heeft dit bijvoorbeeld gedaan in punt 7.2.1 van de Vierte Verordnung zur Durchführung des Bundesimmissionsschutzgesetzes (Verordnung über genehmigungsbedürftige Anlagen – 4. BimSchV) [vierde verordening ter uitvoering van de federale wet ter bescherming tegen immissie (verordening inzake installaties met vergunningsplicht)], publicatie van 31 mei 2017, Bundesgesetzblatt I, blz. 1440; in de versie van de verordening van 12 januari 2021, Bundesgesetzblatt I, blz. 69).